

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	4.Kf.700.107/2024/5.
A felperes:	Felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	dr. Kovács Arthur ügyvéd (felperesi képviselő címe)
Az alperes:	Magyar Honvédség ezred1 (alperesi ezred1 címe)
Az alperes képviselője:	dr. Csányi Imre Ferenc kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közzszolgálati jogviszonyból származó közigazgatási jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes (24. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Szegedi Törvényszék 101.K.700.409/2023/23. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 70.000 (hetvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A 75.181 (hetvenötezer-száznyolcvanegy) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes önkéntes műveleti tartalékos katonaként az alperes állományában 2012. február 24. napjától teljesít szolgálatot, az e szolgálati viszonyát létrehozó szerződés folyamatosan meghosszabbításra (módosításra került), utoljára a X. sorszámú módosítás a jogviszonyt 2021. június 1-jétől 2026. május 31. napjáig hosszabbította meg. A felperes az önkéntes tartalékos katonai szolgálat időtartama alatt szolgálati járandóságban részesült.

[2] A felperes a 2022. augusztus 1-jétől 2023. február 28-áig terjedő időszakban (a továbbiakban: perbeli időszak) tényleges szolgálatot teljesített az alperesnél, azt általános szolgálati rendben látta el, szolgálatteljesítési ideje a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 95. § (1) bekezdése alapján 40 óra volt. A perbeli időszakban havonta több alkalommal 24 órás épületügyeletesi szolgálatot is ellátott, melyre tekintettel előterjesztett szolgálati panaszában az általános szolgálati rendben teljesített 40 óra szolgálatát meghaladó időre túlszolgálat megállapítását és szabadidőben történő megváltását kérte. A alperes vezetője a határozatszám 1 számú határozatával a szolgálati panaszt elutasította.

A kereset, a védírat

[3] A felperes 9. sorszám alatt módosított kereseti kérelmében az alperest a túlszolgálat túlszolgálati díjjal történő ellentételezéseként 939.768 forint, és annak a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:48. § (1) és (3) bekezdései alapján járó, 2023. március 1. napjától számított késedelmi kamatának megfizetésére kérte kötelezni. Keresetében a Hjt. 95. § (1) bekezdésére, 103. § (1)-(2) és (4)-(5) bekezdéseire, 104. § (1)-(2) bekezdéseire, 218. § (1a) bekezdésére, a honvédek illetményéről és illetményjellegű juttatásairól szóló 7/2015. (VI. 22.) HM rendelet (a továbbiakban: HM rendelet) 63. § (3) bekezdésére hivatkozott. Előadta, hogy az ügyeleti szolgálatban 07:30-tól a következő nap 09:00 óráig (25,5 óra) kellett szolgálatot ellátnia, majd a következő nap pihenőnap volt, majd ismételten rendes szolgálat alapján történő szolgálatellátásra került sor. Ha az ügyelet akár részben, akár egészben munkaszüneti napra esett, úgy a következő munkanapot kapta meg pihenőidőként. Álláspontja szerint a perbeli időszakban neki 1193 órát kellett volna teljesítenie, ezzel szemben (a munkaszüneti napokra eső időszakot duplán számolva) 1526 órányi szolgálatot teljesített, mely 333 óra túlszolgálatot keletkeztetett. Munkaköri leírást nem kapott, a szolgálat rendjére vonatkozó un. 100-as utasításról nem tájékoztatták. Ugyan az ügyeleti szolgálatért anyagi kompenzációban részesült, azonban ez nem jelenti azt, hogy ennek időtartamát ne lehetne a Hjt. 103. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére a szolgálat teljes időtartamába beszámítani. Az így keletkezett heti 40 órán felüli többletet pedig a következő héten kellett volna szolgálatmentes nap vagy napok biztosításával kiegyenlíteni. Ilyen szolgálatmentességet azonban az alperes nem biztosított, mivel a pihenőnapot követően rendes szolgálatot kellett ellátnia. Tekintettel arra, hogy a szerződéses időszakra eső kötelező tényleges szolgálati idejét teljesítette, a túlszolgálat szabadidővel nem, csak pénzbeli megváltással kompenzálható.

[4] Az alperes a védiratában a kereset elutasítását kérte, azt mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta. Kiemelte, hogy a Hjt. 218. § (1a) bekezdése értelmében az önkéntes tartalékos katona szolgálati rendjét a szerződésében kell rögzíteni vagy azt a munkáltatói jogkört gyakorló a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény (Hvt.) szerinti belső rendelkezésben határozza meg. Ezen törvényi kötelezettségnek a 1046/2021. MH 37.MÚ. E. PK. és az azt 2022. május 3-i hatállyal módosító 260/2022. MH 37.MÚ. E. EPK intézkedéssel (un. 100-as intézkedés) a munkarend szabályozására vonatkozóan a felperes tekintetében is eleget tett. A Hjt. XVIII. fejezete az önkéntes tartalékos katonák esetében nem tartalmaz az őr, ügyeleti és készenléti szolgálatok ellátására vonatkozó eltérő szabályokat, ezért esetükben is az általános szabályok alkalmazandók. Ennek megfelelően a felperes a Hjt. 128. § (3) bekezdése, valamint a HM rendelet 22. § és 74. § (1b) bekezdése alapján fokozott igénybevételi illetménypótlékra szerzett jogosultságot, melynek kifizetéséről minden alkalommal rendelkezett. A Hjt. perbeli időszakban hatályos 103. § (2) bekezdése szerint az ügyeleti szolgálat nem minősül túlszolgálatnak, a készenléti szolgálat, a 105. § (1) bekezdése szerinti őrszolgálat és a 105. § (4) bekezdése szerinti rendelkezésre állás. A Hjt. XVIII. fejezete e tekintetben sem tartalmaz eltérést az önkéntes tartalékos katonák vonatkozásában, ezért a 24 órás épületügyeletes szolgálatok esetében túlszolgálat nem kerülhet megállapításra. A túlszolgálat ellenértékének számítása alapját is vitatta a 3/2014. (III. 31.) KMK vélemény alapján, miszerint az elmaradt jövedelem egyes bruttó tételeit a társadalombiztosítási járulékok összegével csökkenteni kell, és az így csökkentett összeg alapján állapítható meg túlszolgálati díj összege.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[5] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Indokolásában a Hjt. 95. § (1) bekezdésére, 103. § (1) és (2) bekezdéseire, 104. §-ára, 105. § (2) bekezdésére, 107. § (1)-(3) bekezdéseire, 212. § (1) és (7) bekezdéseire, 218. § (1a) bekezdésére, 219. § (2) bekezdésére hivatkozott. Megállapította, hogy a felperes a perbeli időszakban a szolgálati járandóságára tekintettel a távolléti díjba tartozó illetményelemek összegére nem volt jogosult, mely körülmény ugyanakkor nem zárta ki azt, hogy amennyiben az általa állított túlszolgálatok megvalósultak, a túlszolgálat ellentételezésére jogosulttá váljon. Rögzítette, hogy a katonai szolgálat sajátos közszolgálatnak minősül, mellyel többletkötelezettségek és többletjogosultságok járnak. A törvény alapelve a szolgálati érdek elsődlegessége, törekedve az egyéni érdek és a szolgálati érdek maximális összehangolására, de kifejezve azokat a sajátos helyzeteket, amikor a katona egyéni érdekével szemben a honvédelem érdekének kell érvényesülnie. A katonai szolgálat jellegéből adódóan a versenyszférától eltérő szabályok vonatkoznak a rendkívüli munkavégzésre is. A Hjt. 105. §-a alapján az ügyelet ellátása mint vezénylés alapján történő feladatellátás a szolgálati beosztás alapján végzett feladatokról elkülönül, mely alapján a 40 óra szolgálatteljesítési időbe a vezénylés alapján ellátott ügyelet időtartamát nem kell beszámítani. Rámutatott, hogy a per eldöntése szempontjából releváns, a perbeli tényállással azonos jogkérdésben az Alkotmánybíróság a 70/2009. (VI. 30.) AB határozatában már állást foglalt, és a perbeli időszakban hatályos Hjt.-vel tartalmában azonos szabályokat rögzítő, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi CXV. törvény (rég. Hjt.) 94. § (1) bekezdésének azon rendelkezését, hogy nem minősül túlszolgálatnak az ügyeleti, őr-, készenléti szolgálat, valamint gyakorlaton való részvétel, nem találta alkotmányellenesnek. Az Alkotmánybíróság döntésére hivatkozással megállapította, hogy a Hjt. 95. § (1) bekezdése szerinti 40 órás

általános szolgálati rendben teljesített szolgálatteljesítési időbe nem kell beszámítani a vezénylés alapján ellátott 24 órás épületfelügyeleti szolgálat időtartamát, ezért nem minősülhet túlszolgálatnak a szolgálatteljesítésnek az a heti 40 órán felüli időtartama, amely az épületügyeleti szolgálat ellátásából adódik. A felperes tévesen, egyidejűleg kívánta alkalmazni a Hjt. 104. § (2) bekezdése alapján, mint túlszolgálatért, és a 107. §-ban előírt ügyeleti szolgálat teljesítéséért járó szabadidőre vonatkozó szabályokat, amely nyilvánvalóan nem felel meg a jogalkotói célnak, emellett kereseti kérelme a 103. § (2) bekezdésébe ütközött, mely alapján a keresetben megjelölt többletszolgálati díj jogalapja nem állt fenn.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[6] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát kérte. Jogszabálysértésként a Hjt. 103. § (2) bekezdésére, 105. § (2) bekezdésére és 107. § (1)-(2) bekezdéseire hivatkozott. Kifejtette, hogy a Hjt. 103. § (2) bekezdése szerint nem minősül túlszolgálatnak az ügyeleti szolgálat. A Hjt. nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy az ügyeleti szolgálat idejét ne lehetne a szolgálati idő megállapításánál figyelembe venni. Ezért az ügyeleti szolgálat teljes idejét a szolgálati idővel egybe kell számítani. Téves az elsőfokú bíróság Hjt. 103. § (2) bekezdésének ezzel ellentétes jogértelmezése. A vezénylés alapján ellátott szolgálati feladat egyenértékű a többi szolgálati feladattal, azok elkülönítése nem indokolt. E körben megjegyezte, hogy az ügyeleti szolgálat még terhesebb is a katonákra nézve a feladat monotonitása, nagyobb fizikai igénybevétele és nagyobb felelőssége miatt, ezért az így keletkezett többletórákat kompenzálni kell szabadidőben, vagy ha az már nem lehetséges, akkor pénzbeli megváltással. Ha a vezényléssel teljesített munkavégzés elkülönül az általános munkarendben meghatározott munkaidőtől, úgy a Hjt. 95. § (1) bekezdésében meghatározott heti 40 órás munkarendet sem teljesítette.

Az alperes a Hjt. 107. § (1)-(2) bekezdéseiben meghatározott egybefüggő 24 óra pihenőidőt sem biztosította, amikor a 24 órás ügyeleti szolgálat reggel 09:00 órakor történő befejezését követően másnap 07:30 perces kezdettel rendelte el a szolgálatot. Ez esetenként 2-2 óra pihenőidő elvonását jelentette, amit többletszolgálatként kellett volna figyelembe venni. Ezen követelését – mint többen a kevesebb – már az eredeti kereseti kérelme is tartalmazta.

[7] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, a beszerzett bizonyítékokat helyesen mérlegelte, azokból okszerűen jutott ítéleti következtetéseire. A felperes fellebbezése novumot nem tartalmaz. Az elsőfokú eljárásban a bizonyítás mindkét fél számára nyitott volt, mellyel a felperes nem, vagy csak korlátozott módon élt, mely körülmény azonban kizárólag a terhére értékelendő.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[8] A fellebbezés nem alapos.

[9] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló peradatok alapján helyesen rögzítette, a releváns jogszabályi rendelkezéseket megfelelően alkalmazta, ítéletének indokolásában e döntése indokait részletesen kifejtette, amellyel a másodfokú bíróság egyetértett, és a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakra mutat rá.

[10] A keresetében ugyan a felperes sérelmezte, hogy a szolgálati rendjéről nem kapott tájékoztatást, azonban a felek között nem volt vitás, hogy a felperes a szolgálatteljesítést a Hjt. 95. § (1) bekezdés szerint általános szolgálati rendben teljesítette, azaz a beosztásában a szolgálatteljesítési ideje heti 40 óra volt. A felperes a keresetében az általa alkalmanként ellátott 24 órás őrszolgálatnak az általános szolgálati idejét (heti 40 óra) meghaladó mértéke túlszolgálatként való elismerését kizárólag a Hjt. 103. §-a alapján kérte, továbbá annak kompenzációját a Hjt. 104. § (1)-(2) bekezdései szerint igényelte. A másodfokú bíróságnak tehát mindenekelőtt arról kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította-e meg, hogy a felperes őrszolgálati, ügyeleti szolgálati tevékenysége a Hjt. alapján túlszolgálatnak nem tekinthető, ezáltal a túlszolgálat kompenzációjára vonatkozó Hjt. rendelkezések sem alkalmazhatók.

[11] A Hjt. XVIII. fejezete az önkéntes tartalékos katonákra vonatkozóan a túlszolgálat, az őr-ügyeleti és készenléti szolgálat vonatkozásában eltérő rendelkezéseket nem tartalmaz, tehát az önkéntes tartalékos katonák ilyen szolgálatteljesítésére is a Hjt. 103. §-107. §-ai irányadók.

[12] A Hjt. a túlszolgálatot (103. §-104. §), valamint az őr-, az ügyeleti és készenléti szolgálatot (105. §-107. §) két önálló címben szabályozza, ezen jogintézményeket tehát élesen elkülöníti. A két jogintézményt illetően önálló fogalommeghatározást is ad, melyből megállapítható, hogy a túlszolgálat, valamint az őr-, ügyeleti és készenléti szolgálat eltérő szolgálatteljesítést jelent. A felperes 24 órás épületügyeletesi szolgálatot látott el, mely kétséget kizáróan a Hjt. 105. § (2) bekezdésében szabályozott szolgálatteljesítésnek minősült. A felperes az általa sem vitatottan őr- és ügyeleti szolgálatként végzett tevékenysége díjazására a túlszolgálat ellentételezésének szabályait (Hjt. 104. §) kérte alkalmazni, mely az elkülönült szabályozás folytán – az elsőfokú bíróság helyes álláspontjával egyetértve eleve kizárt.

A Hjt kógens rendelkezéseket tartalmaz mind a túlszolgálat, mind az őr-, és ügyeleti szolgálat ellentételezésére, mely szabályokat összemosni nem lehet. Amennyiben az állomány tagja őr-, ügyeleti vagy készenléti szolgálatot látott el, annak ellentételezésére a Hjt. 107. §-ában meghatározott rendelkezések szerint jogosult.

[13] Kétségtelen tény, hogy a Hjt. a túlszolgálatot, valamint az őr-, ügyeleti és készenléti szolgálatot a IX. fejezetében, a szolgálatteljesítési idő keretében szabályozza, azaz

e szolgálatokat nem lehet olyannak tekinteni, mintha nem képeznék a szolgálatteljesítési idő részét. Ugyanakkor a Hjt. 103. § (2) bekezdése speciális szabályként rögzíti, hogy nem minősül túlszolgálatnak az ügyeleti szolgálat, a készenléti szolgálat, a 105. § (1) bekezdése szerinti őrszolgálat, a 105. § (4) bekezdése szerinti rendelkezésre állás. Ebből következően az őr-, ügyeleti és készenléti szolgálat ideje szolgálatteljesítési időnek minősül, de a túlszolgálat megállapíthatósága – így annak kompenzációja – szempontjából figyelmen kívül kell hagyni. Nem arról van tehát szó, hogy az önkéntes tartalékos katonák esetében túlszolgálat egyáltalán nem állapítható meg, hanem arról, hogy az őr-, ügyeleti és készenléti szolgálat időtartama nem szolgálhat alapul a túlszolgálat megállapításához.

[14] Az elsőfokú bíróság e körben helytállóan utalt az Alkotmánybíróság 70/2009. (VI.30.) AB határozatában foglaltakra, mely a Hjt. hivatkozott rendelkezéseivel azonos tartalmú szabályozási környezetben rögzítette, hogy a 24 órás őr-, ügyeleti és készenléti szolgálat, valamint a beosztás szerinti „rendes” szolgálatteljesítés munkajogi szempontból elkülönül egymástól. A „rendes” szolgálati beosztásban a munkaköri leírásban foglalt feladatok ellátásával, míg a szolgálatba vezénylés a beosztás ellátása mellett, meghatározott szolgálati feladat elvégzésére történik. Nem tekinthető ezért diszkriminatívnak és alaptörvényellenesnek az, ha a jogalkotó a különböző jellegű munkavégzéseket különböző módon szabályozza. A jogalkotó ennek megfelelően a túlszolgálatot végzőt és az őr-, ügyeleti és készenléti szolgálatot ellátó munkavállalói kört két külön csoportba sorolta, illetve a javadalmazásukat, a szabadidő kompenzációjukat is eltérően állapította meg, figyelemmel az eltérő feltételek melletti szolgálatteljesítésre. Az őr-, ügyeleti és készenléti feladatellátás során az állomány tagja a szolgálati idő egy részét pihenéssel tölti, a szolgálatteljesítés teljes 24 órájában nem történik folyamatos munkavégzés, ezért a jogalkotó indokolt módon tesz különbséget a munkavégzés díjazása, a pihenőidővel való ellentételezése tekintetében, mint ahogy azt meg is tette, mivel eltérő kompenzációs szabályokat állapított meg a túlszolgálat (Hjt. 104. §), valamint az őr-, ügyeleti és készenléti szolgálat (Hjt. 107.§) esetére.

[15] A felperes fellebbezésében sérelmezte, hogy a 24 órás szolgálatát követően az alperes nem biztosította a 24 órás pihenőidőt, és annak lejártát megelőzően már ismét szolgálatot kellett ellátnia. Ezen jogsérelem azonban a keresetben megjelöltekhez képest eltérő jogi alapon nyugszik, így annak elbírálása a fellebbezési kérelem keretein kívül esett. Ez esetben ugyanis nem az elvégzett szolgálat túlszolgálatként való figyelembevételéről, hanem a pihenőidő alatt teljesített szolgálatról van szó, mellyel kapcsolatos követelés önálló jogalapot képez, ilyen jogalapot pedig a felperes a keresetében nem jelölt meg, így ezen hivatkozását a másodfokú bíróság érdemben nem bírálhatta el.

[16] A fentiek alapján, a Hszt. 103. § (2) bekezdésének kógens rendelkezése folytán a 24 órás ügyelet időtartamának túlszolgálatként való figyelembevételére és ennek megfelelő kompenzációjára nem volt törvényes jogalap, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[17] A másodfokú bíróság a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján a 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a

továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése értelmében kötelezte a pervesztes felperest az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére. Annak mértékét a Pp. 81. § (1)-(2) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § (1) és 3. § (2), (5) bekezdéseire figyelemmel a pertárgy értékére, az ügy bonyolultságára, valamint az alperes által a fellebbezési ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényére, valamint a fellebbezési tárgyaláson való megjelenésére figyelemmel, az általa felszámított összeggel egyezően állapította meg.

[18] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű fellebbezési illeték (75.181 forint) a felperes Pp. 525. § (1) bekezdése és 95. § (1) bekezdése szerinti munkavállalói költségkedvezménye folytán a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján a 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[19] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2024. október 1.

dr. Kecskés Zsófia s.k. dr. Szeles Balázs György s.k. dr. Kincsesné dr. Szalai Kornélia s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró